

ABONAMENT:
 pentru
 Austro-Ungaria:
 Pe an cor. 5.—
 Pe 1/2 an c. 2.50
 pentru
 România și Steiermarka
 Pe an cor. 10.—
 — Un nr. 10 III.—

OLTEANUL

INSERTIUNI:
 se primesc cu
 prețuri reduse.
 —
 Scrisori nefran-
 cate se refuză.
 —
 Manuscripte nu
 se înapoiază.

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

REDACTIUNEA:
 Făgăraș, Vâr-tér Nr. 47. (casele I. Peia).
 — Vis-à-vis de Magistrat. —

Apare în fie-care Joi seara, sub
 direcția unui comitet de redacție.

ADMINISTRAȚIUNEA:
 Făgăraș, Vâr-tér Nr. 47. (casele I. Peia).
 — Vis-à-vis de Magistrat. —

VASILE de STROESCO.

Acest nume e rostit azi cu admirație și cu evlavie din partea tuturor Românilor și mai cu seamă de Românii uniți din Transilvania și Ungaria.

E știut, că sinodul de astă toamnă al bisericii unite a hotărât să înființeze un fond de *un milion* de coroane pentru a putea susține o mulțime de școli românești amenințate cu închiderea. Pentru a ajunge la aceasta sumă enormă, a cerut biserica unită sprijinul tuturor Românilor, despre cari să știa, că jertfesc cu drag pentru cultura românească. Mulți țineau, că nici când nu va ajunge biserica unită la aceasta sumă, când în săptămânile trecute „Unirea” din Blaj a vestit lumii, că mai bine de a zecea parte a fondului e adunată, de oarece fondul în scurtă vreme a ajuns preste 100,000 cor. Mare ni-a fost bucuria aflând aceasta, și bucuria a fost mărită acum preste toată așteptarea de **DI Vasile de Stroesco**, care a dat fondului amintit **una sută mii coroane**. E aceasta un dar mare, un dar neașteptat, un dar cu adevărat princiar; care pre dreptul ne-a umplut sufletele cu admirație și cu evlavie.

Cine-i acest Vasile de Stroesco? Cine-i acest bărbat, care a adus o așa de frumoasă jertfă pre altarul culturii românești? Cine-i acesta, care a ajuns deodată între cei mai mari binefăcători ai neamului? E un român

greco-oriental din Basarabia, acel frumos pământ românesc de sub stăpânirea împăratului rusesc. Înțelegi, cetitorule? Nu-i nici din Ardeal, nu-i nici unit, dar e un suflet mare, care știe, că cultura noastră nu e nici unită, nici neunită, ci e românească. Nu numai mărimea sumei ne face să'l admirăm, ci și acel imbold al sufletului său, care l'a îndemnat să săvârșească aceasta faptă măreață. Pe lângă aceasta că fapta e măreață și strălucită, ea mai e și o învățătură prentu toți Românii, că atunci, când e vorba de un așezământ cultural, să nu întrebe, că e unit, sau neunit, ci să vază în el aceea, că e românesc.

Iată ce scrie Administrației centrale din Blaj, însuși marele binefăcător, care acum petrece în Davosul Elveției, unde își vede de sănătate:

„Am primit apelul dumniavoastră către Românii greco-catolici, prin care îi invitați să participe la înființarea Fondului Cultural al Arhidiecezei gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș. Ar trebui ca dumniavoastră să faceți apel la toți românii fără distincțiune de confesiunea lor. Spre fericirea noastră, diferența de confesiune, nu ne desbină pe noi. Neamul românesc, deși aparținând la două confesiuni, în aspirațiunile lor naționale, rămâne unit și nedivizat. Unitatea asta provine din sentimentul național puternic a tuturor, și în mare parte datorază demnității clerului de ambele con-

fesiuni. Deși nu sunt de confesiune greco-catolică, unită, dar fiindcă românii, de amândouă confesiuni trădesc între dânșii ca adevărați creștini și prin urmare ca frați, ca răspuns la apelul D-voastră, subscriu în folosul fondului cultural greco-catolic suma de unu sută mie de coroane, din care bani — zece mii coroane Vă trimit prin mandatul postal acum, iară restul de nouăzeci de mii coroane Vă voi trimite până la toamnă, cel târziu până la 1 Decembrie anul curent.

— Binevoiti a primi considerațiunile mele mai distinse.”

(ss.) Vasile de Stroesco.

»Unirea« împărțind aceasta scri-soare adaugă:

Știrea a făcut o impresie de nedescris. A fost ca un răsărit de soare într'o noapte de nesiguranță.

Aflăm, că Prea Veneratul Consistor și-a exprimat mulțămirea nobilului Mecenat”.

Ne bucurăm din inimă, că putem împărțasi astfel de fapte rare în viața noastră culturală și mulțămim lui Dzeu, că într'un mod așa de strălucit a ajutat biserica unită așa de mult încercată în timpul din urmă.

Marelui binefăcător Vasile Stroesco îi dorim să'l țină bunul D-zeu întru mulți ani în deplină fericire, ca să vază, că sămânța aruncată de El a ajuns în pământ bun și aduce roadă cu sutele.

O. P.

Traiful nostru la orașe.

I.

(+) Puterea de viață a neamului nostru — după cum s'a mai făcut amintire în coloanele acestei foi — este de a să căuta la sate și nici decum la orașe. E drept, că noi, Românii,

dăm de multeori semne de viață și la orașe, ba în unele — și astea mai puține, cum e: Blajul, Sibiiul, Brașovul ș. a. câteva — în timpul din urmă am făcut frumoase progrese pe toate terenele; cu toate astea nu areori s'a răsărât ziaristica (gazetăria) noastră de pretutindenea la strigătele uricioase de certuri, la furioasele porniri dușmănești și la dese neînțe-

legeri, cari s'au arătat mai ales în aceste zile grele, în toată grozăvia lor prin diferitele orașe, pe cari le putem numi ale noastre, și încă tocmai în sânul acelora, cari ar fi chemați să întremeze și să închiege și pe-acolo o mai trainică și mai viguroasă viață românească.

Despre astă negrăită plagă însă, care chiar și în alte vremi s'a nă-

pustit asupra liniștelor noastre plaiuri, nu odată s'a vorbit în public. Nu socotim dară potrivit să mai scormonim durerea și să mai aprindem spiritele cu lucruri în deobște cunoscute și cari atât de mult ne-au amărât la timpul lor. Ne mărginim de astădată la traiul nostru dela orașe, nizuindu-ne să'l înfățișăm din punctul de vedere al prosperării, înaintării și desăvârșirii sociale și culturale a neamului nostru.

Noi, Ardelenii, să folosim vorba fraților noștri de preste hotare, în puține orașe ne-am întărit într'atâta, încât conlocuitorii noștri să fie oareșicum siliți să țină samă și de noi. Motivul, că niciodată n'am trăit în deplină armonie, n'am conclucrat cu toții, în unite puteri, la mărirea cetate de apărare a noastră, care este bunăstarea și cultura și nici n'am fost ocrotiți și sprijiniți în lucrările noastre și de alții, și mai ales de aceia, cari ar fi trebuit să vadă prin ridicarea noastră, înălțarea în parte a acestei țări, care numai atunci poate să înflorească în toți ramii, când toți fiii săi să bucură de un traiu îndestulit și de o cultură corespunzătoare. Iar noi, nu ne-am strâns niciodată șirurile așa după cum împrejurările o cereau aceasta, mai mult, n'am ținut niciodată cu sfințenie, după cum trebuia, la datinele, legea și limba strămoșească. Și ajunși în vârtejul orașelor, mulți, foarte mulți dintre noi s'au înstrăinat cu totul.

Nu ținim într'atâta la oamenii singuratici, cari căzuți în vr'o slujbă oareșicare, prin nu știu ce oraștrein de viața noastră, pe lângă căși uită cu totul de satul lor, de neamul lor, de limba lor, ba fac schimb și de nume, c'un cuvânt să poesc de nici dracul nu-i mai cunoaște, cu toate că în căile lui umblă, — căci aceștia sunt nește pierduți nu numai pentru noi, dar pentru orișicine; aceștia n'au nimic sfânt, nimic iubit, nici un scop în viața lor, decât poate acela al punga și burtei, acelora viața le e numai o povoaară, ce nizuește intru'na săi prăbușească în prăpăstia nimiciniciei și a iadului, **căci închinătorii Mamonului sunt!** Mai mult ne amărăsc aceia, cari, cu toate că băștinașii născuți și crescuți la orașe, ori chiar ajunși în mijlocul vieții acelora, unde și dacă nu am putea mărturisi, că este numai viața românească, totuși află atâta lume de acelaș graiu și lege cu ei, încât numai bine s'ar putea simți în societatea lor, luând parte la orice mișcare românească și ajutând din prisosința lor întotdeauna, când aceasta li să cere spre înaltele noastre scopuri culturale.

Ce vedem însă că să întâmplă?...

Lucrurile stau cu totul altcum de cum și le-ar închipui unii, pe cari nu'i mai frământă gândurile de desamortire, ridicare și înălțare a neamului nostru. Și anume: să luăm un oraș pe care'l cunoaștem în amanunte, în care vieța noastră este mai puțină, dar cu toate astea nu suntem atât de puțini, că dacă am fi solidari, am lucra mână în mână pe toate terenele, să nu fim luați în seamă și să nu să țină socoteală și de cererile noastre și în sfârșit să nu să batjocorească îndreptățile noastre așteptări atunci când și întreg jurul îl formează frați de ai noștri, cari mai mult trag apoi «scurta» și pe cari orice chemat, ori nechemat îi poartă mai rău, ca pe ițele», bine știind că glasurile acele de durere înădușită, nu se vor auzi niciodată, căci acelora nimenea nu le va da ascultare; iar dacă totuși ar îndrăzni careva, mai de inimă, dintre puținii noștri inteligenți dela sate, care văzând, că domnii dela oraș nu mult își bat capul cu năcazurile lor, și și-ar ridica glasul îndărjit, **cu toată bărbăția unui erou** în contra atâtor ticăloșii, cari, **stau săi strivească inima de adevărat român**, atunci asupra aceluia s'ar îndrepta toate săgețile dușmane, nu numai a celor potrivnici, dar chiar și a celor păcătoși și nevoiași, cari și-ar vedea acum desvăliti în fața lumii, care, — în grelele sale lanțuri, cari de mult au ferecat-o — fierbe de nemulțumire și — răsvrătire! Și să nu creadă, cei păcătoși, dușmanii lor proprii, **că dacă glasul poporului, care singur va avea odată îndreptățire și valoare, acum nu să aude, va sosi vremea și trebuie să sosiască, când tot omul vrednic, ori nevrednic își va lua răsplata faptelor sale! Și amară va fi răsplata celor păcătoși, închinători idolilor lor: pungei și burtei!**

Așa să nefericesc puținii noștri inteligenți dela sate, puținii români de simțământ și inimă, a căror nemărginită dragoste de neam prețuește cu mult mai mult, decât comorile bogățiilor (cu suflete atât de sărmâne!) dela orașe!...

În lipsa de bunăînțelegere a unor astfel de «oameni fără idealuri» (conduși în lucrările lor mai mult de îndemnul lăuntric, iar nici decât de mintea limpede și de gândirea lămurită), nu e mirare, că viața noastră, puțină noastră viața românească, din aproape toate, orașele noastre bine înțeles: nu tocmai din toate, vegetează de pe o zi pe alta și nu va lua un avânt îmbucurător, până atunci, până când această atmosferă nesuferită: greoaie și ameteitoare, nu și va găsi o curățire radicală, în nește

vremuri mai domoale, mai imblânzite în moravuri, mai drepte în nizuințe și mai puțin râvnitoare la comori lumești, trecătoare!!...

Conferența d-lui I. G. Ludu

Brașov, 5 Aprilie v. 1910.

— Raport special al „Olteanului”. —

Duminecă în 27 Martie a. c. tinărul și mult promițătorul preot Ionel G. Ludu din Preșmer a ținut o frumoasă și instructivă conferență în sala de festivități a gimnaziului român din Brașov.

Cu toate că subiectul conferenței a fost atât de bine ales și atât de interesant, încât oricine era dator să-l asculte, public numeros nu s'a prea prezentat.

Au luat parte ce e drept, mulți ascultători, dar să aștepta, ca la o conferență ca aceasta, purtând ca titlu numele bogatului scriitor al nostru „Mihail Sadoveanu” toți aceia, căroră le place literatură și să ocupă cu ea, precum mai ales aceia, cari sunt chemați să o cunoască cât mai bine, studențimea română, să se prezinte în număr cu mult mai frumos, pentru că chiar să fi cetit cineva toate volumele — și sunt multe acestea — lui Sadoveanu nu ar putea susține că-l cunoaște perfect, și că n'ar avea lipsă să-l mai studieze.

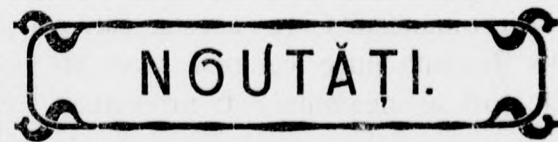
Aceia, cari au luat parte la aceasta conferență, s'au putut convinge, că și între preoți, — căroră mulți le atribue lipsa de activitate — să găsească de aceia, cari lucră și mai ales să cualifică prin faptul, **că pot lucra.**

Intr'adevăr conferența tinărului preot a fost de toată frumusețea. Bun mânuitor de condei, conferențiarul mai bine de o oară a știut să țină publicul într'o încordată ascultare.

Intr'un stil ales și bogat, limba dulce povestitoare, frumos impodobită, prezintă publicului icoana clară a tinărului și neîntrecutului povestitor „Mihail Sadoveanu”, ale cărui scrieri n'ar trebui să lipsească nici din casele celui din urmă cătun românesc. Nădăduim, însă, că și aceia dintre cărturarii noștri din țeara Olteului, cari poate că încă n'au avut prilejul să guste dulceața scrierii acestui mare povestitor, să vor nizu să-l cunoască, cetindu-l. Îndeosebi bibliotecile parohiale și școlare ar fi frumos îmbogățite prin volumele acestui scriitor.

Și ca să închieiu, nu pot să nu rostesc și eu împreună cu toți aceia, cari au ascultat conferența preotului numit că: laudă i-se cuvine.

Un ascultător.

— Rugare către cei buni. Rugăm pe iubii noștri cetitori, cari sunt în restanță cu prețul abonamentului, că — după cum noi ne aducem aminte de dumnealor în toată săptămâna — așa și dășii încă să nu ne dea uitării și săși aducă aminte de noi, dacă nu numai odată, fie batâr și de douăori în an, și mai cu seamă acum când le trimitem, acest Nr.

Redacția.

— Spre plăcuta știre. Ziarul „Lupta” organ politic național, ce apare în toate

zilele în Budapesta, să află ori și când cu numărul singuratic spre vânzare la tipografia noastră; la ce să atrage atențiunea onoratului public românesc, tocmai acum în aceste zile de sbuciumate frământări.

— **Fondul cultural gr. cat. din Blaj.** Pe lângă marele dar a D-lui Vasile de Stroesco au mai contribuit foarte mulți, la ridicarea fondului, între cei mulți donatori sunt de remarcat de pe țara Oltului următorii Domni: George Modorcea, preot în Qrid cu 300 cor. Iosif Opriș, preot în Dridif cu 500 cor. — Dzeu să le respălătească acest bun exemplu însușit.

— **Distincție.** D-l Dr. Ioan Urban Jarnik profesor universitar în Praga, a primit din partea M. S. Regelui Carol I. medalia „Bene Merenti” clasa I. »ca un semn de înaltă bunăvoință și recunoaștere a deosebitelor sale merite pentru limba și literatura română».

— **Averea fundațiunii Gozsdu.** În zilele acestea s'a ținut ședințele fundațiunea Gozsdu sub prezidiul I. P. Sale Mitropolitul Meșianu. Cu aceasta ocaziune s'a luat la cunoștință raportul prezentat asupra gestiunii anului trecut și s'a constatat că averea de astăzi a fundațiunii este de 6.927,606 cor. Ea a crescut anul acesta cu 258.812 cor., iar anul trecut s'au încasat de totul 345,827 cor. Fundațiunea a detribuit anul trecut burse la 188 studenți în sumă de 81,000 cor., iar anul viitor va distribui 100,000 croane.

— **Maj. Sa dăruiește 30.000 cor.** Maj. Sa a dăruit 30.000 de coroane din caseta proprie pentru ajutorarea orfanilor și victimelor dela Ökörtó...

Indată a doaua zi după catastrofă, consiliul comunal din Viena votase 10.000 de coroane, — în vreme ce consiliul comunal din Budapesta s'a mulțumit să le trimită — expresia condolențelor sincere ale capitalei.

— **Catastrofa dela Ökörtó.** După știrile mai noauă, — s'a constatat în mod

oficios, că au murit 229 locuitori din Ökörtó și 45 din alte comune. Grav răniți au fost 60, dintre cari au mai murit 23.

— **Scoala pentru economia de casă** (școala de menaj) susținută dn »Reuniunea femeilor române din Sibiu», deschide la 15 Aprilie n. un curs nou de bucătărie. Cursul va dura dala 15 Aprilie până la 15 Iulie. Taxa pentru elevele interne e de 150 cor., iar pentru cele externe de 120 cor. Informațiuni mai detaliate se pot primi dela domnișoara Tullia Bogdan, Sibiu, strada Baier nr. 1.

— **Ce ne aduc crișmele.** Ne vine știrea, că în cumuna Șinca nouă, adunându-se feciorii și oamenii tineri în 21 Martie v. zi de Duminecă, în cărciumele satului (cari să zic că sunt prea multe, (tot la 270 suflete, una), s'a iscat între ei o bătaie crâncenă, din care s'a ales Grigorie A. Turcea cu opt lovituri de cuțit (!). Starea lui e desperată. Din partea forurilor competente s'a început cercetare. Iată dară tot alte și alte rezultate ale crâșmei, a băuturii bețive, pe cari le agravează și mai tare faptul, că cele mai multe din aceste scandaluri să petrec tocmai în Dumineci și sărbători, ba încă în cazul de față, vedem, că chiar în postul patimilor Domnului, în loc de post și rugăciune, unii își întărită cu rachiul trupul și sufletul pentru pieirea lor și pentru batjocurirea sfințelor patimi. Iată, că drept este cuvântul înțeleptului Sirach, care zice: »Beția înmulțește mânia celui fără de minte, spre împiedecare și împuținează virtutea și agonizește rane.»

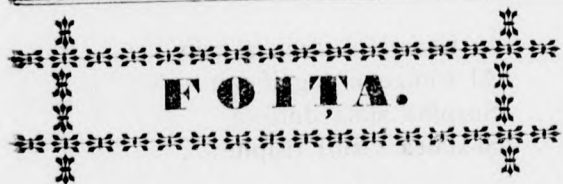
La „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu” au fost primiți următorii membri ordinari și anume: Ioan Predovici, paroh în Amnaș; Dr. Nicolae Lazar, avocat și Dr. Traian Petrașcu, medic, ambii din Sebeșul-Săs.; Maximilian Grecu, notar în Răhău, Laurențiu Holerga, conducătorul pepinierii de viață de vie din Apoldul-rom.; Iosif Aron, paroh în Cisnădia; Dr. Ștefan Lăday, avocat și Dr. Nicolae Ittu, medic, ambi din Sibiu.

La „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” dl Dr. Liviu de Lemény, avocat și dl Dr. Ioan Stroia, protopresbiter în Sibiu, foști vechi membri ajutători ai ei, s'au înscris în șirul membrilor pe viață cu taxa de cor. 50 solvită. Fie ca această faptă vrednică să afle cât mai mulți imitatori.

— **Procese de presă casate (șterse).** Un comunicat al biroului de corespondență din Budapesta aduce știrea, că în urma revizuirii proceselor de presă dispusă de Dl ministru de justiție, Sékely Ferencz, s'au casat procesele de agitație pornite în contra socialiștilor și a naționalităților. Tribuna d. ex. a scăpat de 8 procese, tot așa și alte foi politice. Știrea aceasta a produs o adevărată mulțămire și în sinul poporului nostru, precum și față de simțul de dreptate al dlui ministru.

Rectificare. În Nrul 12 al foaiei noastre, în articolul de fond, alienatul ultim: „Și până când conducătorii săi, în forma apostolilor lui Christos aceste credințe și nădăjduiri spre mai bine i-le vor predica, până atunci ne îndoim în viitorul strălucit al acestui neam. Este a să ceti: până atunci nu ne îndoim în viitorul strălucit al acestui neam.

— **Un sat românesc își vine în fire.** În apropierea Orăzii-mari este un sat numit F.-Oșorheiu. Poporul nostru din aceasta comună, este icuit între alta două confesiuni și în urma lipsei de interese a conducătorilor de mai nainte, zi de zi părea că pierde câte un dram din conștiința națională. În 1907 le-a trimis Dumnezeu un păstor inteligent în persoana preotului Petru Popa, care cunoscând chemarea sa luptă neobosit pentru luminarea poporului său, În anii cei de întâiu și-a făcut cântereți de strană în parohie și în filie, încât azi e plăcere a vedea flăcăimea cum se întrece în strană cântând. În anul acesta, ajutorat și de învățătorul local, I. Cotoară, toate fetele adulte și mai mari au fost întrunite în cor și se cântă cu multă precizie liturghia lui N. Ștefu. Rezultatul e firește, că azi nui-biserica goală, ci toți aleargă cu viu interes

FOITA.

Din „Poznele lui Cucută”.

Cucută în Țeară.

Vreme lungă 'n sat vorbit-au
De isprava lui Cucută
Minunându-se cu toții
De neisprăvita nuntă.

Să mai miră și Cucută
Când din satul de departe
Mai aude câte-o veste
Și i mai vine câte-o carte...

Își gândește-atunci: „O doamne,
Ce vreașă chinuită!...
Ce'i în sat și ce'i aici?...
Lumea par'că'i buimăcită!

„Bucureștii, vai de mine!
Îl credeam, să spui... orașul
Dela noi; dar nici atâta
Nu'l țineam cât Făgărașul!!

„Asta tot îi mult, vezi bine
Om ca omu 'n toată firea;

Strigă par'că arde satu,
Par'că și-a pierdut gândirea!...

„Ia te uită cum mai mână
Căii un pitic, fârtate,
Pela noi... i-ai trage-o palmă
De s'ar răsturna pe spate!

„D'apoi birji d'apoi tranvaie,
Merg de par'că fi sfârșitul
Lumii; te doboară 'n cale
De'i umbla ca moșăitul!

„Urlet, zbieret, zgomot mare
Ce'i aici și — ce'i satu?!...
Unii fug, alții să 'ndeamnă
Luându'și zarzavatu!

„Măi, crezi, că's aici turcii:
Toată lumea să grăbește,
Ba și vorba li mai ruptă
Și mai iute să sfârșește.

„Nici nu'i înțelegi, mă iartă! —
Spusu'i-am lui Nicovală
— Fecioraș din satul nostru —
Ba... te cred, o gură goală...

„Măi, da proști țin pe ai noștri
Uite, cum te râd, sârmanii...
Noi grăim ca toată lumea,
Ei, ca grecii, ca muscanii...

„Oamenii's mai răi, mai hamiși,
N'o poți scoate cu minciuna!
Ce'i?... te bat, și, cojonește
Nu te rabdă să zici — una!...

„Tot mai bine 'n satul nostru,
Nu'ți are nici dracu baiul...
Oamenii's aici ai naibii,
Sacașă mai rău ca scaiul...

„Nu mai stau să știu, că mâne
O să m'omoare stăpănu!...
Îi zic: io mă duc și — pace!...
N'am să mai stau la păgănu!

Îs satul, zău, până'n suflet
De-astă lume zăpăcită —
Merg acas' la cei tovarăși
Și — la mândra mea iubită!

I-a umblat cam prost prin țeară
Lui Cucută nici poveste,
Știu, că n'a gândit v'odată,
C'o să pățească de-aceste...

Și de-aceea făr'o vorbă
A tulit-o cătră casă;
Azi, când satul tot îl chiamă
De stăpăns-o cei mai pasă?!
Nicodin Ispas.

să audă „corul fetelor“, la finea liturghiei se aude zicându-se: a-și vrea se fie mai lungă slujba... Corul apoi, s'a instruit și în cântări naționale încât în ziua de 13 Martie st. n. s'a dat un concert, la care s'a doinit românește și s'a declamat, cum nu s'a mai văzut în sat. Dece bunul Dumnezeu ca fiecare comună să se poată mândri cu un preot ca și Petru Popa, care scoate din înțunecime și neștiință credinciosii săi. — Am dori să putem vorbi astfel și de preoții și învățătorii de pre la noi.

— **Reuniunea proprietarilor de vite din Orăștie** continuă cu pregătirile pentru punerea în lucrare a societății. Duminică în 27 l.c. veterinarul reuniunii, dl Iarca, însoțit de mai mulți tovarăși de muncă din Sassebeș și Mercurea, a ținut câte o prelegere în frunțile comune românești Ludosul-mare și Apoldul-român, îndemnând pe economii noștri a se face membrii la această reuniune, cu menire atât de frumoasă. Poporul în ambele comune a fost foarte încântat de această întreprindere și a făgăduit că vor intra cu toții în rândul membrilor. În 29—30 l. c. a fost dl V. C. Osvadă, directorul reuniunii, în Orăștie, și în comunele învecinate. Pretutindeni s'au pornit pașii de lipsă pentru intruparea ideii. În urma prospectelor atât de favorabile direcțiunea a hotărât inactivarea reuniunii, ceea ce se va întâmpla pe la sfârșitul lunii aprilie c. Atragem de nou atențiunea economilor noștri de vite asupra acestei chestiuni însemnate și îi îndemnăm a lăsa ori ce considerații la o parte și-a se face cu toții membrii asigurându-și vitele lor.

— **Responsabilitatea proprietarilor de vite.** Proprietarul de vite nu e responsabil pentru pagube ce ar aduce vitelor sale, în cazul când se adevărește că nu din vina sau neglijența sa s'a întâmplat paguba sau nenorocirea. Astfel s'a hotărât deunăzi de către curtea de casație prin judecata adusă în următorul caz concret: Un om, ducându-se cu căruța la un târg a legat de șirigla dinapoi un cal, ce voia să-i vândă.

Impresii de primăvară.

E primăvară...

Câmpul și-a schimbat haina albă și s'a îmbrăcat în haină nouă de sărbătoare. Floricelele câmpului s'au trezit din somnul lung al firii, și stau plâpânde, slabe, bucurându-se de razele înviorătoare ale soarelui.

Ele să leagănă ușor în brațele zefirului, ca copiii zimbitori la sânul de mamă.

Murmurul izvoarelor e mai vioi, căci ele aduc cu sine multe povești din lumi mai senine, șoptite lor tainic în sările de jarnă de bătrânul nostru Carpat.

În o tufă priveghitoarea își așiază cuibul. Acolo vor crește pușorii, mângăiați de mama lor, care va priveghia ziua, noaptea, până se vor face mari. Cine știe, de un copil sburdalnic nu-i va răpi liniștea ei, stricându-i cuibșorul.

În codru e o veselie mare. Cântăreții codrului s'au adunat la un loț și cântă o arie minunată, căci azi e zi de veselie, le-a sosit timpul mult așteptat. Flutureii să învârt prin jurul corului, zburând încoace și încolo. Mă tem, că vrei să ne mănânci, li zise un fluturaș, cu aripioare aurii, care să uita lung la mierlă.

Cine-i mai mare li mai tare! li răspunde mierla într'un ton amenințător.

Pe drum un trecător s'a apropiat prea mult de acest cal, care — sperându-se poate de ceva — prin svărlituri i-l-a rupt trecătorului un picor de tot, iar pe celalalt i-l-a vătămat în mod grav. În procesul pornit apoi pe urma acestui accident, vătămatul a pretins dela proprietarul calului cu pricină o despăgubire de mai multe mii. Dovedindu-se însă, că trecătorul ar fi putut încujura ușor primejdia, dacă ar fi fost cu mai multă băgare de seamă, și dacă peste tot nu s'ar fi vârat printre căruțele ce mergeau în șiruri dese la târg — cererea lui a fost în întregime respinsă.

— **Când a fost potopul cel mare?** După cum se anunță din New-York, Hermann Hilprucht, profesor de filologie asiriană și semitică la universitatea din Pennsylvania, a publicat zilele acestea un text pe baza documentelor aflate în vechiul oraș babilonic Nipur. Din aceste documente reese că potopul de care să vorbește în biblie s'a întâmplat la anul 2358 a. Ch., deci acum 4258 de ani.

— **Vulcanul Etna.** Etna e un munte din Sicilia, care are în vârful lui o gură (crater) care din când în când fumegă, făcând un mare zgomot și tunef, ba uneori aruncă din fundul pământului și niște materii topite (lavă) împreunate cu foc, cari materii să revărsă apoi asupra teritorului din jurul muntelui, producând mare spaimă asupra locuitorilor. Aceasta se zice, erupțiune: iar astfel de munți se cheamă Vulcani: S'a întâmplat odată, că orașe mari cu oameni cu tot au fost cu totul îngropate de lavă. Aceasta a fost soarta a 3 orașe din Italia (Pompeii, Herculenum și Stabiae), cari au fost acoperite de lavă în urma erupțiunii Vesuviniului înainte cu vr'o 2 mii de ani. În zilele trecute s'a produs o erupțiune nouă și în muntele Etna. Erupțiunea nu o încetat, ci devine tot mai puternică. Lava curge în spre câmpia Lisi. Este de însemnătate a ști, că aceste erupțiuni stau în legătură strinsă cu cutremurile de pământ. Aceasta vine de acolo, ca fierberea ce să petrece

în sinul pământului, crescând tot mai tare, tinde ca să dea afară acele materii, cari nu mai încap acolo și mișcarea aceea a materiilor e așa de puternică, încât sgudue întreg pământul, sau părți însemnate din el, dă adevărate naștere cutremurilor de pământ. Pentru aceea și acum erupțiunea Etnei o dat naștere unor cutremuri de pământ în vestitul oraș Messina, care nu e tocmai departe de Etna Pagube însă n'au fost.

— **Foc mare în America.** În magazinul de mobile al firmei americane „Tish Furnishing Company“ a izbucnit un foc îngrozitor. Flăcările a cuprins întreagă clădirea, care avea cinsprezece caturi. Lucrătorii fiind cuprinși deodată de fum și de flăcări n'au putut fugi și mulți și-au găsit moartea acolo. Alții, care au sărit de pe fereastră dela înălțimi mari au rămas iarăși morți pe loc.

— **Bănci pentru meseriași și lucrători.** În curând se vor înființa în orașele din România băncile populare pentru meseriași și muncitori, bănci menite a veni în ajutorul micilor industriași și întreprinzători. Aceste bănci vor fi puse sub controlul imediat al casei centrale a băncilor populare. Ele vor înlesni creditul membrilor lor. Numai meseriași și lucrătorii cari nu fac parte din alte asociațiuni similare, vor putea face parte din membrii acestor bănci. Imprumuturi nu vor putea face decât lucrătorii și micii industriași. La deschiderea atelierelor, tinerii meseriași vor putea face imprumuturi în condițiuni mult mai avantajoase decât aceia, cari iau acești bani pentru trebuințele lor zilnice. Statul mai prevede că numai acei muncitori și meseriași pot lua parte la constituirea băncilor, cari vor dovedi că sunt cetățeni români. O dispoziție salutară, care va împiedeca puhoiul ovreesc de-a inunda și aceste instituții, după cum le-a inundat pe toate celelalte dela orașe. Căci astăzi aproape nu este instituție financiară, în care străinii să nu dicteze, iar românii să fie numai tolerați. Când este vorba însă de-a sprijini cultura românească, acei

Corul îl conduce o zână bălaie. Are nește ochi pururea vioi, o față senină, scaldată în picuri de rouă. Are o costiță împletită cu ghirlande de flori. Ea să razimă de un stejar și apucă lira în mână și așa de lin și ușor își poartă degetele ei fine pe coarde. Farmecul vieții îl cântă. Privirea ei e atât de sublimă, vocea e atât de atrăgătoare. Cântă...cântă melodia tinereții. Cântă despre dorurile tainice, cari să desfac din izvorul credinței și al speranței —, nutrind flacăra iubirei în inima plâpândă.

Pe colină să văd ciurdele de vite, cari să întorc acasă. Soarele își varsă ultimele raze roșii și — să apleacă și să furișează pe după brădet.

În amurg de seară să aude sunând clopotul din sat, care cheamă pe credincioșii acasă, dela lucrul câmpului, aducându-le aminte, că mâine e ziua Domnului, când toți trebuie să pauzeze.

Pacea sfântă să coboară peste întreg satul. Ici coala mai vezi licărind câte-o luminare, în câte-o căsuță. Copilașii dorm și visează despre pomi cu mere de aur, despre Făt frumos. Ei dorm la sânul maicei lor. Întreaga natură doarme și visează...

Doar luna, regina pribegiei să mai plimbă prin parcurile cerești...

Blaj.

v. e.

Cântece.

În freamătul vrăjit și tainic
Al frunzelor îngălbenite
Suspina atâta duioșie
Și-atâtea visuri risipite...

Privirea ta senină, caldă,
În noaptea blândă solitară
Aprinde focul stins din suflet
Și'mi picură nădejde iară.

Și simț cum să atâță para
Dorurilor noastre trezite:
În ochii tăi citesc dulceața
Atător clipe fericite...

Nici eu nu știu ce'i azi mai bine
Nici fata popii dela noi:
Să ne iubim ambii împreună;
Ori — numai unul dintre doi!...

Atât! — și'n grabă scriu scrisoare
Așa precum socot tot eu
„Iubește-mă de-acuma ntruna
Iar eu — te voi iubi mereu!“...
Vasile Urecha.

cari au făcut averi pe acest pământ, nu vor să jertfească nimica.

— **Crucea Iri Christos.** Tradițiunea ne spune, că pomul vieți din raiu, care, după păcatul lui Adam, au stat încă sute de ani, în urma unui mare trăsnet, a picat jos chiar înainte de potop. Ear venind poporul îl duse tocmai pe muntele Golgota unde scăzând apa iar începu a înverzi și a crește de nou până s'a făcut cel mai frumos pom din toată lumea. Solomon a vrut să-l folosească la facerea bisericii din Ierusalim, dar toporul n'a prins în scoarta lui, până în fine înegrit de bătrânețe, măstrul însărcinat cu facerea crucei lui Christos l'a tăiat și a cioplit crucea din el.

Reuniunea sodalilor români din Cluj.

Ni s'a trimis la redacție raportul general despre activitatea »Reuniunii sodalilor români din Cluj« pre anul 1909. Societatea aceasta s' înființat înainte cu 37 ani, dar până acum is doi ani de abia a dat câte un semn neînsemnat de viață. Acum însă a apucat pe calea înfloririi, așa că poate sta cu mândrie alături de celelalte societăți ale meseriașilor români.

Mulțumită conducătorilor ei, aceasta societate a ajuns să însemneze mult în viața românească din Cluj. Societatea e azi condusă de capelanul gr. cat. Eugen Pop Păcurariu, ca prezident, de tipograful Petru Barițiu, ca vprezident și de învățătorul Andrei Pora ca secretar, toți oameni tineri și dornici de muncă. Indata-ce începi a ceti interesantul raport, vezi, că ai de a face cu oameni, cari își cunosc chemarea și le place să și-o și împlinescă.

Din raport vedem, că în anul trecut societatea și-a împlinit o veche dorință. A închiriat un local corăspunzător în căsile bisericii unite și l'a înzestrat cu mobilierul de lipsă și cu biliard, șac domino, pentru ca să fie un loc plăcut de întâlnire al sodalilor și al meseriașilor români din Cluj. Protopopul Dr. Elie Dăianu le-a pus la dispoziție în acel local 15 foi și reviste, cari merg în schimb pentru »Răvașul«. Astfel s'au îngrijit conducătorii reuniunii, ca sodalii și meseriașii să aibă unde să întâlnească joace laolaltă și să citească la olaltă, încheșând astfel pătura meseriașilor într'o familie românească frumoasă. Cine cunoaște Clujul și stările de acolo, înțelege ce mare însemnătate are aceasta în viața culturală românească.

La stăruința comitetului a fost reorganizat corul micst al societății. Societatea a purtat grije deosebită de învățării dela meserii îngrijindu-se de catechizarea lor și dăruind cu haine noauă pre 56 învățării. Grija aceasta de meseriași din viitor merită toată recunoștința neamului nostru, de oarece numai așa vom putea ajunge la o clasă a meseriașilor, de cari avem așa mare lipsă.

Societatea aceasta a ținut o frumoasă convenire socială în presara anului nou 1910, iar în 27 Febr. 1910 a dat un concert strălucit, cu ajutorul corului propriu.

În partea din urmă a raportului să publică numele binefăcătorilor a societății, între cari vedem cu o sumă frumoasă și pre Dl Dr. Nicolae Șerban din Făgăraș.

Acestea sunt lucrările mai însemnate ale acestei societăți în anul 1909. Sperăm, că în anul acesta să va îngrijii comitetul și

de înființarea unei biblioteci românești pe sama societății, prin ce societate ar deveni o școală cu adevărat românească pentru meseriașii din Cluj.

Când publicăm datele acestea rugăm din nou pre fruntașii făgărășeni să-și împlinescă datorința morală, ce o au față de neamul nostru, de a înființa o societate de meseriași în Făgăraș. Numai așa vom ajunge să avem în Făgăraș însemnătatea, ce ni să cuvine.

O. P.

Sărbarea pomilor.

Cu începere din 1910, Reuniunea română agricolă sibiană, dorind să contribuie în măsură și mai mare, la îndrăgirea culturii pomilor, obicinuită plantare a altoilor, dăruieți membrilor din cutare localitate, o va însoții de o anume sărbare școlară, la care parte să ia obștea din comună și din comunele învecinate. Cum în primăvara de față plantarea altoilor să va face în comuna Mag, comitetul Reuniunii s'a adresat către parohul Alexandru Vlad de acolo cu următoarele șire:

Cuvioase Părinte!

După cum în deobște este cunoscut Reuniunea noastră agricolă a îmbrățișat cu toată căldura cultivarea pe scară întinsă a pomilor. În acest scop ea distribuie pădureți și altoi, ține prelegeri și cursuri de pomărit, aranjază expoziții de poame împreunate cu împărțire de premii, dăruiește an de an membrilor săi din câte o localitate câte un măr altoit de soi superior și rentabil etc., toate acestea cu scop de a deprinde poporațiunea la cultura în masă a cât mai puține, dar cu atât mai căutate soiuri de poame.

În conformitate cu programul nostru de lucru, în anul de față să vor dăruieți cu meri altoiți membrii noștri cu locuința în Mag. Cu abaterea dela trecut și cu scop, ca și prin această lucrare a noastră să contribuim la cât mai marea îndrăgire a poporațiunii cu cultura pomilor, hotărâre am luat, ca de plantarea pomilor dăruieți, ce să va face sub conducerea trimișilor comitetului nostru, să legăm anume serbări, la cari să asiste obștea de acolo și eventual și din comunele învecinate. Lucrul ni-l închipuim astfel: altoii cei destinăm pentru comuna Mag, v'ro 50 de bucăți, îi dăruim elevilor mai mari de școală, cari sub conducerea Cuvioșiei Tale și a corpului didactic să pregătească de pe acum la loc potrivit și după toate prescriesele gropile de lipsă, iar în ziua, ce să va defige pentru plantare, plantarea s'o săvârșească sub conducerea și după îndrumările date de esmișii noștri, tot elevii, cari devin stăpânii și îngrijitorii ulteriori ai pomilor plantați. Pentru plantare să servească grădinile părinților copiilor, cimiterul, curțile, școala de pomi și eventuala vre-un drum din comună.

Pentru ca lucrul acesta să fie cât mai atrăgător, bravul corp didactic de acolo cu concursul Cuvioșiei Tale, să instruiască copii de școală în cântări, în declamațiuni, în exerciții gimnastice etc. cu cari să se producă în ziua plantării și în fața publicului adunat,

Acestea pre merse, îndrăsnim a vă ruga cu dragoste frățească să binevoieți a convoca de urgență o conferență a fruntașilor de acolo, în care, atât Cuvioșia Ta cât și domni învățatori, să desbăteți această afacere, să designați elevii de școală, cari vor fi dăruieți cu pomi, să alegeți ziua, în care

să se facă plantarea și să stabiliți programul definitiv al sărbării pomilor.

Despre cele statorite să ne încunoștiți și pe noi spre aputea face de cu vreme publicațiunile și celelalte, ce se țin de sărbare.

Gropile pentru pomi să se facă de 100-120 cm. largi și de 50 cm. adânci. Pământul mai de deasupra, ca mai bun, să se pună de o lature, iar cel scos din fundul groapei, ca mai sărăcăcios, de ceialaltă lature a gropii.

Mulțumindu-vă înaintea pentru ostenele, ce le puneți în serviciul acestei cauze bune, vă rugăm să primiți espresia dragostei noastre frățești.

Sibiiu, 23 Martie 1910.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu«.

Pant. Lucașu
prezid.

Vic. Tordășianu
secretar.

Sfaturi practice.

Semnele calului cunădușală. Există o zicală vechie la români noștri, care zice, că: »în târg se înșală omul«. Această zicală e prea adevărată, iar despre adevărata ei s'au încredințat cu deosebire aceia, cari au avut neplăcerea de a cumpăra vre-o vită cu ceva scadere, în credința că aceea e sănătoasă și teafără.

Foarte adeseori ajunge unul sau altul în neplăcuta poziție, de cumpără de exemplu cai, cari privindu-i pe din afară, s'ar examinat cu deamănutul, te convingi că sufer de nădușală, boală de plămâni, cunoscută în general sub numirea de chehe.

Un cal cu plămâni sănătoase răsufală, adecă trage aerul în plămâni de 12—15 ori pe minută. Despre aceasta ne vom încredința noi, dacă vom sta lângă el și vom urmări răsufălările cu băgare de seamă. Ne punem acum și mână pe calul puțin în fugă făcând așa, vom vedea, că pantecele calului să va mișca mai iute decât când a stat în loc, dar după vre-o 15 minute cel mult răsufălarea iarăși va ajunge în stare normală, după cum amintisem mai înainte.

Altmintrelea stă însă lucrul cu un cal bolnav la plămâni. La acel cal pantecele — cu toate că a odihnit, — i-se mișcă mai iute. Afară de aceea calul cu plămâni nesănătoasă nu mănă cum ar trebui. Prea bine o știu aceasta țigani, sau alți precupeți șarlatani, cari vreau să tragă pe sfoară pe cumpărători, dându-le marfă rea pe bani scumpi. Pentru aceea ca să nu să observe că caii lor sunt cu înădușală, le dau untură și mai știe D-zeu câte bazaconii, așa încât ajungându-și în parte scopul, înșală pe om, cum se cade.

Pentru aceea eu dau următorul sfat economului, care ar vrea să cumpere cal, așa zicând fără semne de chehe, asupra căruia ar fi cu bănuială:

Să prindă calul la căruță și timp de 15 minute să-l măie iutișor. Iar de cum va observa, că după mânăre în chipul acesta pantecele calului să va mișca peste măsură și că răsufălarea repede nu va înceta decât cam după vre-o 40—50 minute, poate ști că ducând acasă calul, duce și boală. Alt semn probabil al chehei e și împrejurarea, când cu ocaziunea răsufălării calului, deșertul acela se mișcă deodată cu pantecele.

— MAI NOU. —

Conferența națională s'a ținut Marți în 5 April, la Sibiu, luând parte reprezentanții poporului românesc de prin toate părțile țării. După ce Dnul George Pop de Băsești a deschis ședința, a luat cuvântul V. Lucaciu.

A vorbit deputatul Maniu, adv. Gavril Tripoș și alții.

Pentru designarea candidaților, pentru alegerile de deputați, s'a ales o comisie de 40, care a ținut consfătuire numai Miercuri, având împuternicire a designa în mod definitiv în numele conferenței naționale pe candidați.

— ECONOMIE. —

Sfaturi economice.

— Primăvara a sosit! —
(Urmare).

Nu-i și lucru de cea mai grea osândă să vezi în ziua de azi grădini mari și întinse fără pomi, ori în loc de pomi roditori cu sălcii și arini și alți arbori nefolositori, iar stăpânii grădinilor acelora să ducă dorul pomelor ori să se facă toți, lăsând omenia de o parte, sărind gardurile și furând din grădinile oamenilor harnici și cu rânduială, cari și-au împodobit grădinile cu pomi?

Că drept să vă spunem, oameni buni, pomii nu ne aduc numai folos, dar ne împodobesc și grădinile. Uitați-vă numai la pomii plini de flori, în cari albinițele zboară și zuzuie vioase, și cari cu mirosul florilor lor umple aerul de miasmele de profumul cel mai plăcut și vedeți ce deslănțire mare este între grădinile fără pomi și grădinile cu pomi! Nu cugetați oare, că și sufletul nostru încă simte cea mai mare plăcere desfătându-se, dacă avem mulțumirea de a fi făcut noi din grădinile noastre un rai pământesc!

Cine să va mai lipsi astăzi cu voia sa de aceasta plăcere și de aceasta nespasă bucurie?! . . .

Ținem a vesti și cu acest prilej, că pe viitor ne vom uita cu luare aminte prin satele noastre și unde vom vedea grădini fără pomi, ori numai cu soci, sălcii, arini, plute, plopi, nu vom trece cu vederea acest lucru păgubitor și vom publica în foaia noastră satele și oamenii, cari încă nici până astăzi n'au ajuns la atâta pricepere și judecată!

Și aceasta vom face-o cu atât mai vădit, că aceasta încă o dovadă despre vrednicia ori..... conducătorilor acelor sate și despre grija ce au pus-o acei conducători întru lumi-

narea acelora, pe cari au avut sfânta datorință să-i conducă și călăuzească pe calea cea adevărată.

Dar Doamne bunele, multe mai avem de îndreptat și de făcut în ogorul neamului!

Să grăpăm sau să tăvălugim primăvara sămănăturile?

Partea covârșitoare a economilor noștri sunt obicinuiți a tăvălugi în fiecare primăvară sămănăturile de toamnă, fără ca să-și deie însă seama că pentru ce? Doar câte unul își mai explică, că o fac pentru a netezi locul, ca să poată aluneca mai bine coasa la seceriș, îngăduind a tăia paie mai dela cotor, — fără a lăsa miriște prea mare, care să îngreuneze întorsul cu plugul. Nu să poate tăgădui, că aceasta talmăcire a rostului ce are tăvălugirea sămănăturilor e la locul ei; e însă scopul cel din urmă, la care țintim în tăvălugire.

Prin tăvălug apăsăm stratul din fața al solului, care e cel mai afânat, pe straturile de desupt, închegându-le astfel mai bine unul cu altul. Prin aceasta înghiere ale straturilor se începcează între ele și micile găurele ce să află în bruşii de pământ, formând astfel țevi, cari se numesc țevi capilare. Acestea servesc la urcarea revenelei din subsol la suprafața solului, slujind dintru început seminței umezeala necesară la încolțire și mai târziu plantelor o cantitate considerabilă din umiditatea înmagazinată în pământ. Și că aceasta să întâmplă a avea, ci nu e numai o scornitură de a învățaților, ne putem încredința foarte ușor prin experimentare (încercare). N'avem decât să tăvălugim o fâșie dintr'un loc îndată după sămănat, și vom vedea că rândurile plantelor pe locul tăvălugit se vor ivi cu câteva zile mai înainte de acelea de pe locul netăvălugit, — mai cu seamă atunci, când după sămănat nu urmează în curând ploaie. Ba se poate întâmpla, că în partea netăvălugită a locului, sămânța nici nu va încolți înainte de a primi ploaie, lipsindu-i umezeala, care se urcă în locul tăvălugit prin țevile capilare și care înlesnește încolțirea seminței. Și tot așa stăm și cu sămănăturile răsărite și în plină dezvoltare. Prin tăvălugire le dăm reveneala de lipsă.

Dar poate să vor găsi între economii noștri și de aceia, cari au datina a privi lucrurile și mai cu seamă efectul cutărei lucrări ce au săvârșit, mai de aproape, — și acestora nu le va fi scăpat observarea, că un agru tăvălugit, se usucă cu mult mai repede, decât unul cu suprafața mai aspră, adecă unul grăpat. Și oare pentru ce? Pentru că de unde tot ei, acolo nu mai rămâne. Prin țevile capilare să urcă apa din subsol neimpiedecată la suprafață, folosind cei drept plantelor, dar nu toată, căci partea cea mai mare se pierde în văzduh prin evaporație, pe când în pământul grăpat, apa nu poate aburi, nu se poate evapora așa curând fiind țevile capilare distruse.

Așa dar vedem că prin tăvălugire nu păstrăm umezeala solului, cum cred încă mulți, ci din contră o pierdem. Va să zică, pe cât ne ajută umiditatea sorbită prin țevile capilare pentru un moment, pe atât ne

strică acestea țevi prin prea marea evaporație a umezelei, strânsă din belșugul ploilor în pământ. E fieresc deci, ca să tindem într'acolo, ca să nimicim la suprafață continuitatea țevilor capilare cari mijlocesc despoierea solului de umezeală atât de trebuincioasă mai cu seamă în anii secetoși, și pentru aceea nu putem îndeajuns recomanda plugurilor noastre de a folosi cât mai mult grapa. Teama unora că prin grapă să vatămă multe plante, nu e întemeiată. Cu cât s'a mărunțit mai bine pământul, cu atât mai mult conservăm umezeala pământului, care la rândul ei nu întârzie a înlocui umiditatea în forma de ploaie, ce întârzie adese ori și împiedecă dezvoltarea normală a plantelor. Nu-i vorba, tăvălugitul încă își are rostul său la îngrijirea de primăvară a sămănăturilor de toamnă. Așa spre pildă, nu vom întrelăsa a tăvălugi astfel de sămănături, cari prin schimbul brusc și des al înghețurilor și deghețurilor și-au pierdut legătura ce aveau prin rădăcinile lor cu solul. Uscându-se acestea — fiind expuse vântului, aerului și luminei, e firesc, că plantele vor înceta e vegeta. Prin așezarea lor cu ajutorul tăvălugului în locul de mai înainte, încunjurăm primejdia uscării. Iar în privința importanței tăvălugirii imediate după sămănat, mai ales primăvara, în cazul când voim a accelera (grăbi) încolțirea și răsărirea sămănăturii cam întârziate, nu trebuie să mai insistăm îndeosebi.

Mai mult folos are întrebuițarea tăvălugului în pământurile mai puțin compacte mai nisipoase, — dar îl vom întrebuița cu folos și în pământurile mai greoaie, argiloase în cazurile amintite mai înainte. Indată ce vom obține însă rezultatul la care am năzuit prin tăvălugire, va trebui să spargem în grabă scoarța formată în urma tăvălugului grăpind bine locul, împiedecând astfel prin distrugerea țevilor capilare evaporarea de prisos a apei din subsol, și înlesnind totodată apei de ploaie intrarea în pământ, căci e aproape de mintea omului, că solul bătătorit de tăvălug și poate și de ploi, va deveni aproape impermeabil, nu poate sorbi apa decât cu nevoe și în cantități mici, — iar băltoacele ce se formează pe deasupra nu ne pot fi de folos. Și apoi pe lângă aceea, că locurile a căror suprafață e totdeauna mărunțită bine, absorb o cantitate cu mult mai mare de apă, pe care nu o pierd așa curând, — acele pământuri sunt mai deschise decât cele tăvălugite și pentru circulația mai liberă a aerului în sol. Iar fără aer, care ajută transformarea diferitelor materii ale solului în hrană pentru plante, — sămănăturile ar suferi tot atât de mult, ca și din lipsă de umezeală.

Vătămarea plantelor prin dinții grapei îi reține pe mulți economi dela folosirea ei. Și pe nedrept. Prin zgărieturile cotorului plantei, a nodului, sau cum se zice a internodului, nu stricăm nimic, ci din contră ajutam, căci sporim înfrățirea.

Având deci atâtea motive, cari ne îndeamnă a folosi mai mult grapa, decât tăvălugul la cultivarea plantelor economice, vom și întrebuița-o cu prisosință, mărindu-ne astfel câștigul și asigurându-ne întrucâtva recolta și în contra secetei. — Dar nici tăvălugul nu e iertat să-l părăsim, ci îl vom întrebuița de câte ori vom vedea că e de lipsă, grijind însă totdeauna, că în scurtă vreme să-l urmeze iarăși grapa.

CĂRȚI, FOI ȘI REVISTE.

Apel către autorii de cărți didactice.

Ședința plenară, din Iulie 1909, a secțiilor științifice-literare ale «Asociației» și comitetul central, în ședința sa din 5 August 1909, au primit propunerea secției școlare de a se înființa pe lângă Biblioteca «Asociației» o secție a manualelor de învățământ, pentru școalele noastre de toate gradele, cu scop de a censura și a răspândi pe acele dintre ele, cari vor fi găsite mai corespunzătoare din toate punctele de vedere.

Chestiunea manualelor noastre de învățământ e de cea mai mare importanță pentru răspândirea unei culturi naționale și temeinice în sânul poporului nostru. Și credem că toți ceice își dau seama de însemnătatea școlii pentru educația națională a generațiilor tinere, vor primi cu însuflețire această propunere și se vor strădui a înlesni realizarea ei.

Facem deci un apel călduros către toți autorii de cărți didactice să binevoiască a trimite «Asociației pentru literatura și cul-

tura poporului român» (Sibiu, str. Șaguna Nr. 6) câte două exemplare din lucrările lor. Un exemplar se va păstra în Biblioteca «Asociației» iar celalalt se va da secției școlare spre cenzurare.

Mai ales acum, când se agită ideea unui congres al profesorilor, care desigur va avea să se ocupe și cu chestiunea manualelor didactice, nădăjduim că apelul «Asociației» va fi ascultat. *Biroul Asociației.*

In atențiunea domnilor învățători!

Între cărțile menite a îndruma pe învățători într-o satisfacere pe deplin cerințelor noii legi școlare cu privire la progresul în limbă maghiară, fără îndoială ediția a II-a a cărții »Manual (curs metodic) pentru propunerea limbii maghiare...« după Dr. A. Schullerus, de I. Popovici. Ocupă loc de frunte. Ținând cont de noul plan de învățământ, acest manual arată pas de pas calea și metoda de urmat pentru a ajunge cu siguranță la rezultatul dorit. Modelele de prelegeri pot servi drept îndrumare și celor mai slabi în ale metodei și chiar un învățător, care nu posedă perfect limba maghiară, se va perfecționa însuși propunând după acest Manual.

Se poate procura dela editorul W. Krafft din Sibiu (Nagyszeben) pentru prețul de Cor. I.—

«Carte de cetire și gramatică maghiară» de aceiași autori, partea II B. va apare în curând în ediție nouă, precum și un adaus la partea I.

Din »Colecțiunea de predici« a profesorilor Dr. T. Tarnavschi și Dr. E. Voitschi a apărut tomul II. Acest tom cuprinde 62 predici (323 pag.) începând cu Duminica II după Rosali și sfârșind cu Duminica XVI după Rosali (pentru fiecare Duminică câte 4—5 predici). Să avizează deci toți cei interesați, că tomul II. să va trimite numai aceluia, cari vor fi achitat prețul lui anticipativ. Totodată să aduce la cunoștință, că din tomul I. numai puține exemplare s-au mai aflat. Prețul opului întreg (3 tomuri) e de 18 cor. plus câte 30 fil. de fiecare tom, pentru porto (pentru România Lei 21., plus câte 90 bani pentru porto de fiecare tom). Opu să poate procura numai la dl. Dr. Dimitrie Cioloca, profesor de teologie în Caransebeș.

Cu stimă
Dr. D. Cioloca.

EDITOR-PROPRIETAR și REDACTOR RESP.
CONSTANTIN P6PP.

Ai dumniata o
CARTE GRATUITĂ?Vindecarea
modernă
Electrică.

Dacă n'ai, vezi să-o câștigi cât mai curând. E o lectură de tot interesantă, cuprinzând sfaturi prețioase pentru bolnavi și cu deosebire da explicațiune asupra influenței binefăcătoare a curentului galvanic-electric, pentru toate boalele nervoase. Atari morburii cari s'a crezut morburile nevindicabile, după multe încercări fără rezultat în cartea aceasta vor afla la tot cazul mângâiere și speranță, sistemul de vindecare a curentului electric va aduce ajutorul dorit, unde scalde, frecțiuni, aplicarea medicamentelor sa arătat nefolositoare. Slăbirea totală de nervi, durerile reumatice, insomniia, melancolia, neuralgia, conturbație de emistuire, tot felul de slăbiri, anemie și multe morburii femeiești în cele mai multe cazuri au dovedit puterea vindecătoare a curentului electric. Cereți cartea aceasta și noi o trimitem cu plăcere

==== gratis și franțată ====

Scrisoare pentru cartea gratuită.

Az „Electro-Vitalizer“
orv. rendelő-intézet

Budapest Semmelweis u. 4. félémelet. 51

Vă rog să-mi trimiteți gratis și portul franco în covertă închisă opul:

„Modul de vindecare modern electric“
(Modern Villamos Gyógymód)

Pentru muieri carte separată.

Nume:

Adresa:

în covertă, fără nici un obligământ de plată, celor interesați, cari o cer în persoană, sau prin scrisoare, provocându-să la acest anunț, prin

„ELECTRO-VITALIZER“

orv. rendelő-intézet
Budapest

Semmelweis u. 4. félémelet. 51.

Rendelő órák: hétköznapokon 10—1-ig és 3—6-ig,
vasár- és ünnepnapokon
11—1-ig.

De închiriat.

Subscrisul are onoare a aduce la cunoștință că în comuna Tohanul vechiu lângă drumul statului care ține în legătură cu gara 10 comune din Bran cu 12 mii suflete, Tohanul nou și Poiana mărului, iară cu 5—600 suflete locuitori, în casele mele proprii se exercitează comerțul de cafeneauă cu vânzare de vin și rachiu de tot soiul (afară de rachiu ordinar) și pe lângă aceasta cu dreptul de a vinde în sticle închise vin, bere, spirt, și tot soiul de rachiu: pe lângă care întreprindere e local de măcelărie, apoi ocazie de a transporta pasageri dela gară la Bran și îndărăpt.

În aceasta afacere să caută o persoană, căruia să-i pot încredința întreprinderea și săi dau închirie casele grădina, și eventual și moșie în câmp.

Ioan Berariu

v. not. in Bran.

Carol Bács

Făgăraș, ulița Zeik nr. 3.

Recomandă cel mai avantajos izvor de cumpărare, care să poate face numai la PRIMUL DEPOU FĂGĂRAȘAN de

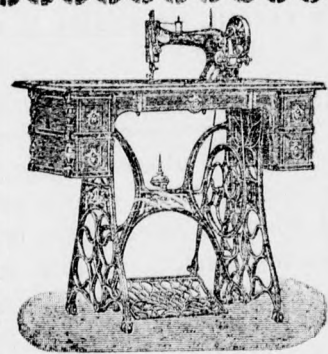
Mașini de cusut și Bicyclete,

cu bani gata și în rate, cu garanță de 5 ani. (la mașini de cusut); asemenea să află toate părțile constructive, în mare alegere, la

primul DEPOU din Făgăraș de
MAȘINI de CUSUT și BICYCLE.

Carol Bács

— ulița Zeik nr. 3, —
(lângă gimnaziul nou de stat)

==== Tuturor aceluia, cari merg sau să reîntorc din România li-să recomandă
Zarafia compatriotului nostru oltean, a d-lui Dumitru Popp din Brașov. ====

Licitațiune minuendă.

Curatorul bisericesc gr. cat. din Săsciori, comit. Făgăraș, va ținea licitațiune minuendă pentru edificarea unui nou edificiu școlar în 24 Aprilie 1910 la zece oare a. m. în școala gr. cat. din loc.

Prețul statorit e: 9000 cor., scris: nouă mii cor. Reflectanții au să depună o cauțiune de 700 cor. scris șapte sute coroane.

Planul, preliminarul, condițiunile și formularul de contract, aprobate de Preaveneratul consistor Metropolitan să pot vedea zilnic la oficiul parochial gr. cat. între oarele 10—12 a. m. și 2—4 p. m.

Ca material să oferă cărămida, lemnele și peatra ce să va putea folosi din școala cea veche.

Să observă că: a) reflectanții trebuie să aibă calificațiunea recerută; b) curatoratul își rezervă dreptul a încredința întreprinderea aceluia care-i mai convine.

Săsciori, în 15 Martie 1910.

Maxim Motoc
preot gr. cat. (3)

Iosif Ticoțiu
curator-primar.

POPORUL SE JUDECE!

De oarece glasul poporului e glasul lui Dumnezeu, de aceea și judecata poporului poate fi cea mai dreaptă. În ziua de azi, cu progresul și cultura înaintată, știința medicală știe să dea ajutoare sigure chiar și contra acelor dureri, cari în timpurile străvechi nu s'au putut nici decum vindeca și e de mare însemnătate, cum cugetă poporul despre ori și care mijloc de vindecare. Sunt de pildă o mare mulțime de mijloace, cari sunt întrebuițate pentru vindecarea celor mai chinuitoare boale, precum: gută, reumatism (răceli), junghiuri, durerile de spate și șira spinării ș. a. dar în întreaga țară și chiar și dincolo de granița țării poporul a aflat de cel mai bun și mai folositor preparat numit

KRIEGNER'S REPARATOR

(Spiritus petrae camphoratus) cel mai potrivit mijloc contra gutei și reumatismului, și e chiar adevărat, că acest Reparator Kriegner e destinat special pentru vindecarea gutei, reumei, junghiurilor ș. a. Vindecă pe deplin, că ceie folosesc acest remediu (mijloc) nu pot mulțumi din destul. În multe mii de scrisori de mulțămire stă scris, că Reparatorul Kriegner chiar dela întâia folosire, vindecă nu numai boalele de gută, reumă și acelea provenite din răceală, ci ajută de minune și pentru picioarele, degetele, nasul și urechile degerate.

Că Reparatorul Kriegner e într'adevăr cel mai potrivit mijloc de vindecare o dovedesc în mod strălucit probele făcute la spitalul Sanct-Rochus din Bpesta, unde din 136 bolnavi 129

s'au vindecat pe deplin.

La gută, reumatism, dureri reumatice de cap și asemenea morburii nici un alt mijloc nu poate da rezultate atât de mulțămitoare. De zeci de ani să folosește acest remediu și unde e nevoie de o fricțiune alinătoare și vindecătoare numai acest mijloc îl recomandăm. Că nici nu să află o de copere (invenție) care să vindecă durerile chinuitoare cu o mai mare siguranță ca Reparatorul Kriegner. O sticlă mică costă 1 cor., o sticlă mare 2 cor., dar trebuie avut grijă, că sunt și contrafaceri (altele rele) de cari mulți pot fi amar înșelați. E tare potrivit (dacă mai mulți la olaltă) comandă prin poștă 5 sticle mici cu 5 cor. sau 3 sticle mari cu 6 cor. cu rambursă, și mai ușor e dacă să trimit banii înainte la firma:

Farmacia KRIEGNER Bpesta VIII, piața Calvin,
unde zilnic să expediază acest remediu în toată lumea.

INSTALAȚIUNE CU ABUR.

Prima văpsitorie de stofe și torturi cu abur.

Văd. WILHELM ENGEL

Făgăraș, ulița Apor, Nr. 18, (aproape de Magistrat).

Aduc la cunoștința On. public din loc și dela sate, că după cerințele timpului modern de azi mi-am aranjat din nou un **Atelier de văpsit, de curățit, de spălat și călcat** (glanțuit) cu tot felul de mașini și cu o

Instalațiune chimică mânată cu abur.

Sunt în plăcută poziție de a primi pentru văpsit în toate colorile cerute, pentru curățit, călcat etc. tot felul de haine, ștofe, mătăsarii, ștofe de pânură, pânzării, țesături, cătrinte, torturi, arniciuri și tot felul ce cade în sfera branșei acesteia.

Diferite tipare pe pânză cu olei.

Serviciu prompt.

Cu prețuri ieftine.

Rog On. public de a-mi da tot sprijinul și în viitor cu toată încrederea, ca și până acum, și mă voi sili, ca cu aranjarea din nou a instalațiunei cu abur, să fie pe deplin mulțumit.

Cu toată stima

JULIA ENGEL.

Făgăraș ulița Apor, nr. 18, (dănga Magistrat).

ANUNCIURI, INSERAȚIUNI și RECLAME

se primesc cu prețuri reduse la administrația foaiei „Olteanul“ în Făgăraș la tipografia C. Pop.

Hotărât dar copiilor.

„BIBLIOTECA OLTEANULUI“

Vestim cu plăcere iubitorilor noștri cetitori, că în zilele aceste a eșit de sub tipar

Nr. 1. din

„BIBLIOTECA OLTEANULUI“

„Primavara“,

o cârtică, și frumoasă și folositoare. 4 coale tipar 8° mic.

Să capătă de vânzare la tipografia C. POPP, în Făgăraș, cu prețul numai de 24 bani.

Vanzătorilor să dă raba-tul cuvenit.

Hotărât dar copiilor.

TIPOGRAFIA și LIBRARIA POPORULUI

Făgăraș, Vâr-ter Nr. 46, (casele I. Peia).

(Vis-a-vis de Magistratul orășănesc.)

Esecută tot felul de tipărituri, dela cele mai mici până la cele mai mari, ca: registre, testimonii, chitanțe, citațiuni, cataloage, anunțuri, broșuri, opuri, circulare, invitări, programe, bilanțuri, acții, conturi, blanchete, note, prețuri curente, cuverte, epistole, ord. de dans, bilete de logodnă, de cununie, diferite cărți de vizită, bilete funebre etc. etc. din care se află un asortiment bogat, la cerere și în colorii, cu prețurile cele mai moderate.

La tipografie se află pentru ambele confesiuni tot felul de tipărituri oficioase pentru agendele bisericești și școlare; cărți de școală și de literatură populară, revizite de scris, etc

Comandele din afară se efeptuesc repede.

Sprrijiniți instituțiunile românești!

Cu stimă

CONSTANTIN POPP,
proprietar de tipografie.